

Cantus

128 2/2021
ročník xxxii

čtvrtletník
pro sborové umění

Čeští, slovenští a portugalští senioři vytvoří mezinárodní pěvecký sbor

ZDENKA TELNAROVÁ / PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA OSTRAVSKÉ UNIVERZITY

V posledních letech se stále dynamičtěji proměňuje život člověka a společnosti. Výraznou změnou v lidském životě je především to, že se dožíváme podstatně vyššího věku a s tím mimo jiné souvisí i potřeba umět smysluplně a hodnotně využít získaný čas. Až rekordním tempem vstoupily do našich životů informační a komunikační technologie, jejichž využívání se stalo nezbytností pro všechny lidi, tedy i pro seniory. Společnosti, alespoň té západní, není lhostejné, jaké možnosti má člověk vyššího věku orientovat se ve světě informací, ale také dezinformací, zvládnout základní dovednosti, které jsou spojené s „digitálním světem“, a plnohodnotně se zapojit do různých aktivit, které mu dají pocit sounáležitosti a prospěšnosti. Významnou součástí smysluplného naplnění života a podpory jeho kvality je i celoživotní vzdělávání, kde nezastupitelnou úlohou společnosti je zajistit rovné příležitosti ve vzdělávání dospělých, seniory nevyjímaje.

Jedním z příkladů takové péče jsou i evropské programy Erasmus+ zaměřené na vzdělávání dospělých. Jedná se o programy financované Evropskou unií, které si kladou za cíl posílit spolupráci na mezinárodní úrovni, zavádět inovativní metody ve vzdělávání dospělých a šířit příklady dobré praxe.

Jedním z projektů, který se o to pokouší, je projekt ASEB (Active Seniors' Education

without Barriers), jehož koordinátorem je Ostravská univerzita a dalšími partnery jsou ZUŠ Eduarda Marhuly v Ostravě – Mariánských horách, Katolická univerzita v Ružomberoku a portugalské neziskové organizace věnující se vzdělávání seniorů RUTIS a ABME-SP. Všechny tyto instituce organizují vzdělávání v rámci Univerzit třetího věku (U3V) ve svých zemích a nabízejí množství různorodých studijních programů – informačními technologiemi počínaje a uměleckými disciplínami konče. Projekt je postaven na čtyřech pilířích, kterými jsou sociální inkluze, aktivní a kreativní přístup ke vzdělávání seniorů, schopnost využívat informační technologie a mezigenerační dialog. Tyto pilíře se prolínají veškerými aktivitami, které se v projektu připravují a realizují.

Základní myšlenkou je vytvořit mezinárodní společenství expertů a seniorů, které spojuje láska k hudbě a kulturnímu dědictví a které má zájem se dále vzdělávat, rozšiřovat své znalosti a dovednosti, poznávat nové věci a nebojí se nových výzev mimo jiné spojených se změnou forem sdílení a komunikace založených na digitálních technologiích. Do projektu vstoupili experti z oblasti informačních technologií, ale především hudebníci, sbormistři a experti věnující se kulturnímu dědictví v jednotlivých partnerských zemích.

Cílovou skupinou projektu jsou senioři z České republiky, Slovenska a Portugalska.

Expertí mezinárodního týmu vytvoří společnou metodiku vedení seniorského pěveckého sboru, která bude plně odrážet uvedené čtyři pilíře, a zároveň se pokusí integrovat příklady dobré praxe ostatních partnerů. Tato metodika by měla obohatit stávající přístupy, rozšířit je o osvědčenou praxi v partnerských institucích a umožnit seniorům nahlédnout, jak se jejich vrstevníci v jiných zemích vzdělávají a trénují. Metodika bude rovněž využívat mezinárodní zpěvník písní, jenž bude v rámci projektu vytvořen. Každý z partnerů připraví 10–15 písní, které vybere dle kritérií, jako jsou reprezentativnost, vhodnost k provedení seniorským pěveckým sborem, vhodnost převedení na mezinárodní úroveň atd. Písně budou zaznamenány v notách se slovy v národních jazycích s volným překladem a „příběhem“ ke každé písni, který danou píseň zahraničním zpěvákům, ale i posluchačům přiblíží. Součástí přípravy metodiky a zpěvníku bude i mezinárodní soustředění expertů v Portugalsku.

Jako praktické ověření navržené metodiky proběhne roční pilotáž v jednotlivých zemích s cca 20–30 seniory v každém národním sboru. K výměně a sdílení informací bude vytvořen eLearningový kurz, kde bude umístěna metodika včetně rozpracování do jednotlivých výukových lekcí, zpěvník, podle kterého se budou písně secvičovat, záznamy ze zkoušek, finální verze provedení jednotlivých písní, prostor pro diskusi a výměnu názorů a postřehů atd. Tento kurz bude platformou pro experty na mezinárodní úrovni, aby byli schopni vést seniorský sbor k nácvičku repertoáru jednotlivých písní z mezinárodního zpěvníku, bude však také pomocníkem pro seniory při jejich studiu.

Celé téměř dvouleté úsilí bude ukončeno společným soustředěním vybraných seniorů z České republiky, Slovenska a Portugalska

(z každé země 10 seniorů a 2 experti) v České republice a korunováno společným koncertem. Koncert bude nabídnut široké veřejnosti, ale zejména frekventantům Univerzit třetího věku v ČR i v zahraničí.

Kromě této primární aktivity, tj. mezinárodního pěveckého sboru seniorů, si projekt klade za cíl rovněž seznámit seniory partnerských zemí s kulturním dědictvím jednotlivých zemí, a to jak obecněji, tak především se zaměřením na hudbu. Byla vytvořena společná platforma pro tvorbu eLearningových kurzů, kam budou vloženy kurzy kulturního dědictví v jazykových mutacích partnerských zemí. Tyto eLearningové kurzy budou nabídnuty všem frekventantům U3V partnerských institucí, tj. i těm, kteří se aktivně nezapojí do pěveckých sborů. Předpokládá se minimálně 50 seniorů z každé země, nicméně počet seniorů, kterým bude umožněn přístup, bude pravděpodobně podstatně vyšší, resp. nebude nijak limitován. Součástí kurzů bude i prostor pro komunikaci a výměnu různých zdrojů, pořízených přímo seniory. Důraz bude kladen na aktivní přístup seniorů tak, jak bylo deklarováno ve výše uvedených pilířích projektu. Příkladem aktivity mohou být seniory zpracovávaná témata, vlastní kreativní činnost či různá zamyšlení nad specifikovanými otázkami.

Projekt ASEB je jen střípkem do mozaiky aktivit, které jsou v rámci Erasmus+ realizovány. Byl zahájen v době pandemie, což na jedné straně ztížilo nastartování jednotlivých aktivit, na druhé straně však, jak je projekt koncipován, může posloužit i jako laboratoř nových přístupů založených na on-line komunikaci a distančním vzdělávání. Nyní jsme již v situaci, kdy svítá naděje, že budeme moci začít s obvyklými setkáváními – lekcemi, normálním fungováním pěveckých sborů a on-line přístupy již nebudou nezbytností, ale pomocníkem tam, kde to je smysluplné.